

Végezetül tekintsük át a földtulajdonosi gyűlés összehívásának és működésének főbb kérdéseit. A tv. szigorú eljárási szabályokat állapít meg e tekintetben.

A gyűlésen a tulajdonosok, a teljes vadászterület mértékéhez viszonyított tulajdoni hányaduk arányában számított szótöbbséggel szavaznak. Az említett három legfontosabb kérdéskörben (a-c., pontok) való határozat meghozatalát a vadászterület tulajdonosainak a fenti módon számított egyharmada kezdeményezheti. A kezdeményezőnek a vadászati hatóság és az érintett települések önkormányzata hirde-

tőtábláján legalább 30 napra hirdetményt kell közzétennie, amelynek tartalmaznia kell a gyűlés helyét, idejét és napirendi pontjait, a képviselői szabályaira való figyelmeztetést, valamint – területhatár megváltoztatása esetén – a kialakítandó vadászterület térképi megjelölését.

Tartalmaznia kell továbbá a gyűlést összehívó földtulajdonosok nyilatkozatát arról, hogy melyek a tulajdonukban levő, ill. az általuk képviselt tulajdonukban levő földterületek, a helyrajzi szám és a területnagyság megjelölésével. Fel kell tüntetni, hogy az összehívók hely-

rajzi szám szerinti összes földtulajdonosnak a területe hogyan aránylik a vadászterület teljes területéhez.

A fenti eljárási szabályok megtartását a vadászati hatóság eljárása során vizsgálja.

A magánerdő-birtokosok jogsegélyszolgálatára egyebek mellett a fenti témakörökben is tanácsadás útján rendelkezésre áll.

Tel.: 30/908-2812

e-mail: eti.veszprem@aesz.hu

Levélcím: 8200 Veszprém, Jutasi út 10.

**Magánerdő-birtokosok
jogsegélyszolgálatára**

Gímszarvas-rablógazdálkodás Magyarországon (válasz I.)*

Újra itt a szarvasbőgés, új lehetőség, hogy ne rontsuk tovább a gímszarvas-állományt!

Értelemes emberekkel öröm véleményt cserélni. Az Erdészeti Lapok 2005 novemberi és a Vadászlap 2006 januári számában megjelent szarvas rablógazdálkodási két cikkem után a lapokban megszaporodtak a vadgazdálkodási vélemények.

Az írásban, szóban, üzenetben hozzájárulóknak valamennyien érvekkel támadták vagy igazolták állításaimat.

A velem egyetértők remélem nem harragszanak meg, ha ezeket nem részletezem, hanem inkább a tamáskodók véleményére térek ki.

Ismét leszögezni kívánom, hogy kizárólag konkrét több évtizedes megfigyelési, vizsgálati-, feldolgozási- és biomatematikai eredményeimet közöltem. Nem kívántam minősíteni, sugallni, dicsőíteni vagy megbántani senkit és semmit!

A vitatkozók sokasága a sport-, hivatásos vadászok, erdészek, erdőgazdasági vezérigazgatók, védegyezetvezetők, köztisztviselők stb. közül került ki.

A véleménynyilvánítóknak volt egy sajátos csoportja is, akik írásaimra való hivatkozás nélkül írták le álláspontjukat, ezeket szintén figyelembe vettem. Néha másoknak azzal szóltak le, hogy csak egy matematikus vagyok. Igaz, az ELTE TTK-n szereztem alkalmazott matematikus diplomát, de előtte a Soproni Erdészeti Technikumban érettségiztem, a Soproni Erdészet és Faipari Egyetemen

erdőmérnöki diplomát kaptam, beosztott erdész-től fejlesztési főmérnökig dolgoztam és 1962-től vagyok tag a Nagykanizsai Erdőgazdasági Dolgozók VT-nál. A szarvast édesapám mellett fél évszázada kezdtem figyelni és adatait négy évtizede modellezem. Tiszteletben tartva az ellenvéleményeket, az alábbiakat szeretném válaszolni.

A rablógazdálkodás definícióként (meghatározásaként) a következőt értem: Rablógazdálkodás az a gazdálkodási tevékenység, amelynek következményeként a gazdálkodás tárgyának ugyanazon vonatkozási egységre vetített közvetlen és közvetett értéke csökken. Az elmúlt évtizedekben drasztikusan csökkent a gímszarvas létszáma. A lelőtt bikák átlagéletkora két évvel fiatalodott, az átlag agancssúlya egy kilóval kevesebb. Csökkent a kiemelkedő trófeák aránya, nőtt a hibás lelővések mértéke (%), megfigyelhető a bikák testsúlyának csökkenése. A magyar földben hiába van meg a 300 pontos trófea lehetősége, 20 éve nincs világrekordunk! Hatósági segédlettel tilalmi időben lehet lőni a borjút, a bikát, tilos vadászati módokat is használnak. Mindösszesen ez szarvas-rablógazdálkodás, amit a vadászati jog külön segít a mínuszpontok büntetései eltorlósításával. Félek, hogy az új területérlő pénzeszsákok és főpolitikusok befolyása ezt a tendenciát tovább erősíti!

Rendkívül figyelmemre méltó *Rakk Tamás* barátom eszmefuttatása a szarvas álltal okozott kár és az ezzel érintett ágazatok kárelviselő, káreltűző szintje közötti egyensúly bekövetkezéséről. Ezt a hajda-

ni erdő- és vadászati törvény alkotása idején többségi egyetértéssel 5 % vadkárnyit mértékkel határoztuk meg. (Pontos megfogalmazása 1996. évi LV. törvény a vad védelméről, valamint vadászatról 75. § (1). előzők óhatatlanul felvetik annak kérdését, hogy mi kinek az érdeke. Érdeemes elgondolkozni, hogy vajon a politika kovácsoknak néhányan, nekünk erdészeknek néhány ezren, nekünk vadászoknak néhány tízezen, nekünk földtulajdonosoknak néhány százezen, nekünk magyar állampolgároknak tízmillióan, nekünk földlakóknak néhány millióan külön-külön és együtt mi az érdekünk?

Tényleg mi? Én csak azt merem megkockáztatni, hogy kell az erdő s más természetes vegetáció, valamint hasznóvényzet és kell a szarvas is. Szerintem mindig a legnagyobb veszélyben lévő életközösség érdeke lesz a meghatározó, ami helyben és időben igen eltérő lehet és állandóan változhat. A vadkár egy negatív emberi kategória. A vad által megégett, elhasznált, letiport stb. növényi mérték a vad életének természetes következménye, ami a földtulajdonos szempontjából kár. Kérdés, hogy az 5% elviselhetőségi mérték hogyan érvényesítendő. Általában minden erdőkár ismeretetőre jellemző, hogy a vadkár része a „vad okozta károk magasak” bevezetővel kezdődik (s csak ez után vannak a számok) és nincs kifejtve a „magas” vonatkozási alapja, valamint nem szerepelnek a vadkárból az embernek felróható károk. Ugye igaz az állítás, ha csak egyetlen ember okozta erdőkárt ismerik,

* A kézirat augusztus 28-án érkezett

akkor ez a kárfajta létezik. Márpedig sajnos konkrét területeket tudok mutatni, ahol hibás erdészeti döntés miatt tönkrement az erdő (hibás fafajmegválasztás, nevelővágás elmaradás, hibás felújítás stb.) Ejszen az ilyen területeken kapóra jön a vad, különösen a szarvas, akinek mérlegelés nélkül nyakába lehet varni a kárt. Hál'Istennek rengeteg jó példát is látok, ahol a kiváló erdész-vadász kerületvezető erdész kerítés nélkül a szarvas jelenlétében természetes úton újítja fel az erdőt. Nem vitás, egyszerűbb a kerítés, különösen ha a terhét a vadászati jog bérletjére lehet hárítani, amire szintén konkrét példát tudok. A vadra annyi kárt terheljünk, amennyit okoz, ne többet, és ne kevesebbet!

Figyelemre méltó *Bartha Pál* barátom fejtegetése a makk sorsáról, amely szerint a diagnózisom helyes lehet, de következtetésem „– a vadkár bagatellizálása –” téves. Tessék szíves lenni még egyszer elolvasni, mit állítottam. Konkrét számértékeket írtam, sehol nem minősítettem, főleg nem bagatellizáltam. Egyetértek barátommal, hogy valóban az a lényeg, „hogy az adott területen élő vad mennyisége az erdő felújuló képességét blokkolja-e”, – s folytatom a gondolatot, még lényegesebb, hogy az adott terület erdésze rendelkezik-e azzal a tudással, elszántsággal és kitartással, hogy a felújítást a vadgazdálkodóval együtt működve szarvasírtás és kerítés nélkül is megoldja. Ami pedig a 10x10 m-es bekerített mintaterületeken belüli „bujá vegetációt” és a kerítésen kívül szinte a „sivatag” létét illeti, magam is sok ilyen próbaterületet láttam. Megjegyzem, hogy a kerítés sok helyütt nem csak a vadat, hanem az erdészt is kizárja. Ezeken a próbaterületeken, bokrosodott buja vegetációban elnyomott, csökkent, sínylődő főfajokat találtam. Szükség lenne egy olyan átfogó országos korrekt feldolgozásra, amely a 10x10 m-es mintaterületek észleléseinek idősoros eredményeit mutatja be. Végül barátom számomra kissé humoros kíváncsisága, miszerint hogyan mértem a vad által elfogyasztott makk mennyiségét, eszembe juttatja családom reakcióját is. Feleségem aggódva mesélte a gyerekeknek, „képzeljétek apátokkal baj van, hetente kétszer egyesével számolja a makkot az erdőn és elülteti a vaddisznórágta gumókat is!” Válaszom tehát egyszerű, nem a megeveit, hanem a megmaradt makkot számoltam, és miután jól ismerem a vadnyomokat, az ott járt állatra terheltem (a madarak makkfogyasztását is a vadra terheltem, így tehát ez felső korlát). A pontos eljárás a hivatkozott cikkben és könyveimben megta-

lálható. Ami pedig feleségem aggályát illette a vaddisznó rágta gumók elültetésével, kénytelen voltam ezt tenni, mert sok esetben a vaddisznó feltúrta a környéket, de nem evett makkot, sem csemetét. Ilyenkor megkerestem táplálékának véletlenül otthagyt maradványait és elültettem, s feleségem gyanús pillantásainak kíséretében gondoztam, locsolgattam. Egy év múlva kihajtvá így tudtam meg, hogy a vaddisznó a bükkösökben imádja az odvaskeltike gumóját, a tölgyesekben pedig a salátaboglárka gumóit.

A szarvaslétszám-számításaimat, akár a lelővési adatok figyelembe vételét is, a könyveim részletesen tartalmazzák. Gödöllői vadbiológusok megismételték néhány szarvaslétszám-vadkár vizsgálatomat, ami újra felerősítheti a vitakedvet.

Voltak, akik télen egyetlen helyen láttak egy százas létszámú szarvascsapatot vonulni. Ezt azért nem tudom elfogadni bizonyítéknak, mert a szarvas télen messzeföldről csapatokba verődik és úgy vonul. Egy másik megfelelően szarvaslétszámot igazoló indokkal a világ egyik legjobb gímszarvas-állományának helyén találok, nevezetesen Zalában, miszerint most is tudtak „nagy bikát” lővetni, tehát nincs baj a szarvassal. Miután a területet jól ismerem, a gondom itt az, hogy erre évekkor elelőtt világrekord és ahhoz közeli bikákat lőttek. Addig, amíg előbb a nagybikákat könnyedén lőtték most a kisebb nagyot is vért izzadva ritkán tudják elejteni. Külön nagy veszélye ennek az érvelési módnak az úgynevezett „mágnes hatás”. Nevezetesen vannak szarvasmágnes területek, amelyek amíg léteznek

egyetlen egy szarvas az országban, azt is magukba fogják szívni. Ezen helyeken olyan jók az élőhelyi adottságok, hogy a legnagyobb szarvasírtás ellenére is a környékről feltöltődik a terület mindaddig, amíg van szarvas a kevésbé jó élőhelyeken. Természetesen a szarvasállomány értéke itt is csökken. Sajnos!

Végezetül áttekintve valamennyi körülményt, nagyon szomorúan ismételtelen mondom, hogy Magyarországon összességében gímszarvas-rablógazdálkodás van. A kiút sokkal nehezebb, mint ahogy idáig eljutottunk. Részmegoldás lehet Rakk Tamás barátom zárt rendszerű vadgazdálkodási (ZRV) javaslata, de teljes megoldás a szakszerű szabadtéri szarvasgazdálkodás (3 Sz), még akkor is, ha a profit és politika (PP) világa nagyot változott, de az élőhely és a szarvas lényegében maradt. A szakszerűség kerékkötője a trófeahajhászás, a profitéhség és a politikai nemtörődomség. Egyik sincs tekintettel a nemzeti szarvasimázsra és a szakismeretre.

A volt világhírű magyar Csodaszarvast a jóakarató közvélemény, kutatók és erdészek, természetvédők támogatásával tehát megtizedelt szakszemélyzettel, túlbonyolított vadászfegyver-nyilvántartással, jogi útvesztőkben, kényéren és vízen nekünk, egyszerű magyar vadászoknak kell megmentenünk! Még most, mert mire megvalósul a hivatalos nemzeti és nemzetközi gímszarvasvédelem (Gímszarvas Nemzeti Park, Világörökség, védetté nyilvánítás és egyéb lehetőségek), addigra nem lesz mit védeni!

Dr. Bán István

Országos Vadásznapi

A szócénypusztai Széchenyi Zsigmond Szakközépiskola adott helyet idén a 2006-os országos vadásznapi. A vendégeket *Kiss Vince*, az iskola vezetője és *dr. Diviánszky János*, az OVK Területi Szervezete és a Somogy megyei Vadászok Szövetségének elnöke köszöntötte. Az országos rendezvényt *Benedek Fülöp* államtitkár az OMV Választmányának elnöke és *dr. Gyenesi István* a Somogy megyei Közgyűlés elnöke, országgyűlési képviselő nyitotta meg.

A megnyitó beszédek után Hubertus misét mutattak be, mely egyben ősbemutató is volt, hiszen a szertartást első alkalommal itt kísérték vadászskürtön, a Baranyai Vadászskürt együttes közreműködésével. A misét *Henczel Szabolcs* püspöki biztos celebrálta.

A misét követően kitüntetések átadása következett, majd a legkülönbözőbb szakmai és kulturális rendezvények,

vetélkedők zajlottak. Volt vadászkutya bemutató, korongvadász-verseny, magaslesépítő-verseny, vadászok főzőversenye, trófea bemutatók stb. Az sem csalódott, aki nem szorosán a vadászat iránt érdeklődik, hiszen a színpadon operett, cigányzene, jazzműsorok váltogatták egymást, de a vásári forgatag is sok látnivalóval szolgált.

A „hagyományos” vadászkitüntetések mellett kitüntették azokat – a nem feltétlenül vadászokat – akik írásaikkal művészeti alkotásaikkal sokat tettek a vadászat népszerűsítéséért, a vadászati kultúráért. A *Seres Erzsébet* porcelánfestő művész által készített emléklapettét egyesületünk tagjai közül *dr. Ignác Magdolna* szakértő, *Páll Endre* ny. erdőmérnök, szakíró *Antli István* és *Detrich Miklós* természetfotósok vehették át.

Detrich Miklós